

Maraqiasë pënëntërinso'

Siniorori israiro'sa nosororinsö'

1 ¹ Caso Maraquiasëco. Sinioro israiro'sanpoa pënëinpoaso marë' anitotërincoöpita, iso quiricaquë ninshitarahuë.

²⁻³ Sinioro chachin naporin: "Íráca quëran huarë' nosororanquëma," itë-rinquëma'. Canpitaso napoaponahuë', co yayonquiramahuë'. Inapoatoma': "¿Onporahuatonta nosororincoiso?" toconama'. Napohuatamara: "Co'ta tëhuëenchachin nosoroatëinquëma catahuanranquëma'. Shimashonëma Cacoposo', Isaorë ina yo'nanquëranchin pipipi. Shimashonëmaso napoaponahuë', huayonato na'con na'con nosororahuë'. Napoaton canpitanta', huayonatëinquëma nosororanquëma'. Isaoso nipirinhüë', co huayonatohuë', co onpopinchin nosororahuë'. Napoaton shinpitanta co huayonatohuë', co onpopinchin catahuanranquëma'. Isao no'pa' quëtërahuë-soso', tanan motopiro'sa nipirinhüë', ca nohuanon tomaro'të motopiro'sa quëparitërin. Noyaro'pa' hua'anënto-pirinhüë', tomaro'të motopiro'saquë ma'sha ya'huërinsoöpiráchin ya'huërin huachi. ⁴Isao shinpitaso', itomoro'sa itopi. Inapitaso inahua capini ninon-tatona': 'Inimiconënpoopita ya'huërehuaso no'pa', tapitërinënpoa'. Napoaponahuë', huëco anoyataanta'ahua', niitopi naporini: Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato: 'Canpitaso ya'huëramaso no'pa' anoyataantahuatama', cariso naquëranchin tapitaantaranquëma', ichitohüë'. Napoaton piyapi'saso', ina

no'pa' apoyatatona': 'Pa'pi co noyahuë' nipsisopita ya'huëpiso no'pa', itapona'. Naporahuatón: 'Siniorori no'huimiatërinso nacion,' itapona'. ⁵Napotërinso', canpitaora ya'piranëma quëran chachin ni'sarama'. Ina nicatoma': 'Sinioroso chini chiniquënanantërin. Ya'huërehuaso no'pa' aquëtënta', ina nohuanterinsoráchin ninin,' tosarama'," itërinquëma'.

Corto hua'ano'sa pënëinso'

⁶ Sinioroso', ya'ipi nanitaparin. Corto hua'ano'sa pënëinatón: "Hua'huaro'saso', pa'pina noya nicatona natëcaiso ya'huërin. Patrono'santa', piyapinënpitari natëcaiso ya'huërin. Caso canpita tatanëmaco ni'quëhuarë', jnoya nicatomaco natëamacoso ya'huërin! Patronëmaco ni'quëhuarë', jnatëamacoso ya'huërin! Canpitaso napoaponahuë', nocanamaco. Napoapomarahüë': '¿Maquëta nocainquë?' itëramaco. ⁷Artaronëhuëquë cosharo quëpatamara, co ma'pachináchinhüë' nininso', quëshiramaco. Inapoatoma no'huitë pochin nitëramaco. Inapoapomarahüë', '¿maquëta no'huitë pochin nitërainquë?' itaantaramaco. 'Manta tëranta Sinioro artaronënuquë ahuiquitohuatëhua', co ma'sshahüë', toconama'. Inapo yonquiatoma', no'huitë pochin nitëramaco. ⁸'Somaraya, sonpacha, cania'pi, inapochin nininso tëranta', Sinioro marë' quëpatëhua', co ma'sshahüë', tomantatoma no'huitë pochin nitëramaco. Inta nipachin, hua'anëmapita nicanacamaso marë' ina

pochin nininso ma'sha quëpatérico'. ¡Co inapita tëranta ina pochin ma'sha nininso', ma'paponquëmahuë! ⁹Corto hua'ano'sanquëma'. Nosoroatënguëma catahua'huanquëmaso marë' nontoco. Ina marë' canpitaso ya'huërama nipi-rinhuë'. Ina pochin ma'sha nininsopita a'notëramaco. Ina pochin nipatama', co carimanta noya nica'huanquëmaso ya'huërinhuë'. Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato sha'huitaranquëma': ¹⁰Inquëma tëranta', chinotëramacoso pëi ya'coananën oncoatoma noyá patanantërama naporini, noya niitonhuë'. Co huachi insonta ya'conaton, artaronëhuëquë topinan quëran a'pëchitonhuë'. Co noyahuë' ninama ni'ton, carimanta co noya ni'nanquëmahuë'. Ma'sha quëshiramacosopitanta', co huachi ma'paponquëmahuë'. ¹¹Ya'ipi isoro'paquë nisha nisha piyapiro'sa ya'huëpiso', noya niconatoco natërinaco. Inapotatonaco yonarin pochin nininso', chinotiinacoso marë' a'pëpi. Naporahuaton noya nininsopita ma'sha quëshirinaco. ¹²Canpitaso napoapona-huë', co ina pochin yonquiramahuë'. Artaronëhuëso', misanëhuë pochin nipirinhuë', manta tëranta inaquë a'notatomaco nocanama'. Cosharonëhuë pochin nininsonta', co ina inahuë' a'notëramaco. Inapotatomaco no'huitë pochin nitëramaco. ¹³Canpitaso nonpatamara, napomantarama': 'Ma'cháchinta Yosë marë' sacatatëhua po'sárëhuaso', tënama'. Napoatoma nocanamaco. Ihuatëramasohuë nipon, ohuaca sonpachahuë nipon, cania'pihuë nipon, quëshitomaco chinotamacoso marë' a'notohuatamacora: 'Noya ipora ina marë' Sinioro cancantërin,' toconama'. ¹⁴A'naquëma pë'tahua huëntonëma quëran noya nininso', huayonahuatoma': 'Iso pë'tahua

Sinioro marë' acoarahuë,' tënama'. Napoapomarahuë', naponin nininso quëshitomaco, ca marë' tëparama'. Ina pochin nonpintëso', pa'pi co noyahuë' nicato ama huachi noya ya'huëcaso marëhuë', sha'huitarahuë. Ya'ipi copir-noro'sa quëran, caso chini chiniqué nanantërahuë. Ya'ipi isoro'paquë nisha nisha piyapi'sa ya'huërinso', të'hua-tatonaco natërinaco. Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato, ina pochin sha'huitaranquëma', itërin.

2 ¹Naquëranchin Siniorori corto hua'ano'sa pënënaton: "Isonta', corto hua'ano'sanquëma sha'huitaanta'inquëma': ²Canpitaso', natëamacoso ya'huërin: 'Ya'ipi cancanënpoa quëran Sinioro noya niconatëhua natëcaso ya'huërin,' tëcatoma natëco. Co'so' inapoatamahuë', ama huachi noya ya'huëcamaso marëhuë', sha'huitaranquëma'. Canpitaso', co ya'ipi cancanëma quëran noya niconatoco natëamacoso yonquiramahuë ni'ton, co noyahuë' ni'saranquëma'. Corto hua'ano'sanquëma ni'ton, noya nininso ma'patëramasopita co huachi noya ya'huëcamaso catahuarinquëmahuë'. Inapotohuato, ma'sha onpotarinënguëma'. Ipora chachin nani inapotaranquëma'. Co noya niconatoco natëramacoso marëhuë', inapotaranquëma huachi. Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato, sha'huitaranquëma'.

³Corto hua'ano'sanquëma niconatoma chiniqué nanantopiramahuë', ocoiaranquëma'. Chinotamacoso marë' ma'sharo'sa tëparamasopita chi'chinënguë, pa'pirayataranquëma'. Naporahuaton chi'chi tëlyatëresso pochin, canpitanta corto hua'an quëran tëlyataranquëma'. ⁴Iraca shimashonëma Nihui itopisoro'co anoyatërahuë. Canpita corto hua'ano'sanquëma nicacamaso marë'

anoyatërahuë. Inaro'co anoyatërahuëso ama nishatacaso marëhuë', ipora pënë-naranquëma nisahuaso'. Ca Sinioroco yaipi nanitapato sha'huitaranquëma'.

⁵Nihuiro'co anoyatërahuëso', noya ya'huëcaso marë' na'con catahuarin. Naporahuaton noya a'pairahuë ni'ton, sano cancantërin. Të'huatatonco natëincoso marë' ina pochin catahuarahüë. Inaso', tëhuëchachin të'huatatonco natërinco. ⁶Nisahuaton, nanamëhuë no'tëquënáchin piyapi'sa a'chintërin. Noyápiachin cancantaton noyasáchin nonin. Carë'co noya nipayaton, sano cancantërin. Inapochin cancantaton a'chininso marë' na'con piyapi'sa co noyahuë' nipiso', a'popi. ⁷Ina pochin mini corto hua'ano'saso', piyapi'sa a'chintacaiso ya'huërin. A'chintohuachina', nohuitarinaco huachi. Ya'ipi piyapi'sa inapitari a'chintacaiso marë' paapacaiso ya'huërin. Ca Sinioroco ya'ipi nanitaparahuëso', inapita quëran anitotaranquëma'.

⁸Canpitaso corto hua'ano'sanquëma nipomarahüë', noya ninamaso a'porama'. Nonpi nanan a'chinatoma', na'a piyapi'sa apëshonama'. Inapoatoma Nihuiro'co anoyatërahuëso' tapirama'. ⁹Napoatoma co natëramacohüë'. Naporahuaton a'chinpatamanta', co ya'ipi piyapi'sa napopináchin ni'namahuë'. Ina marë' ca nohuanton, naní quëran apinapiro'sa pochin nicatënëquëma', nocanaponëquëma'. Ca Sinioroco ya'ipi nanitapato napotaranquëma', itaantarín.

**Sa'ina të'yatatona nisha
sanapi'sa maantapiso
marë' pënëinso'**

¹⁰Iporaso' ca Maraquiasëco Yosë ayonquirinco ni'ton, pënënaranquëma': Tëhuëchachin canposo', ya'ipinpoa'

a'na tataíchin pochin ya'huëtërinpoa'. Inaso' Yosë. Ya'ipinpoa acorinpoa'. Napoaton co canpoa capini ninonpitacaso ya'huërinhuë'. Ninonpintohuatëhua', Yosë shimashonënpoapitarë' anoyatërinso tapiarihua'. ¹¹Cota huënton israiro'sanpoa co huachi Sinioroíchin cancantëréhuahuë'. Napoaton a'naquëma pa'pi co noyahuë' nininsopita Quirosarinquë ninama'. Ya'ipi Israiro no'paquë inapopi. Cota huënton no'paquë chinotacaso pëi acopi ni'ton, Yosëri noya nicaton nosororin. Inapopirinhuë', noya sanapi manamaso' të'yatoma', mamanshi camayo sanapiro'sa manama'. Inapoatoma Yosëri noya ni'ninso', tapirama'. ¹²⁻¹⁴Inapoapomarahüë canpitaso': "¿Onpoatoncha Sinioroso' ma'sha ina marë' quëshipirëhuahuë', co noya cancantaton ma'parinpoahuë'?" toconama'. ¡Ma'cha' naporamasopita ya'huërëhua quëran, Sinioro ya'ipi nanitapaton ata'huantërinquëmahuë paya! Ina quëtacaso marë' ma'sha quëshipiramahuë', artaronënuë na'nëmiatopiramahuë', inapotërinquëma naporini, noya niitonhuë'.

Ya'ipi naporamaso', nani Sinioro ni'ninquëma'. Hui'napitasëma sanapi macacaso marë' anoyatërama': "Chiminaquë huarë' a'poaranquën," itërama'. Napopiramahuë', sa'ama të'yatatatoma a'na manama'. ¹⁵¡Ina Yosëráchin nonënpoa', ispiritonënpoa', inapita acotërinpoa'! ¡Tëhuëchachin Yosëso', ina imarëhuaso capiniráchin nimacacaso nohuantërin! Hui'nnapoapitanta', inanquën nicacaiso marë' naporin. Napoaton ispiritonëma a'paiatoma', hui'napitasëma sanapi manamaso', ama nonpintocoso'huë'. ¹⁶Sinioroso', ya'ipi nanitaparín. Inaso', israiro'sanpoa chinotëréhua'. Ina chachin napotaantarínpoa': "Ispiritonëma

a'paiatoma', ya'nán sanapi manama-soráchin cancantoco'. Insosona sa'in tē'yatahuaton a'na maantahuachin, cariso pa'pi co noyahuē' ni'sarahuē. Ina pochin pa'pi co noyahuē' nipachina, tēpatērinsó pochin ni'sarahuē," tēnin.

Siniorori israiro'sa tapatē pochin nitarinsó'

¹⁷Naquēranchin Sinioro sha'huitaan-tarinquēma': "Nonamaso natanatēn-quēma', miranquēma huachi," tēnin. Napoaponahuē canpitaso': "¿Ma'ta tēnaiso' natanaton Sinioro amirincó?" toconama'. Napohuatamara, Sinioroso naporin: "Canpitaso nonpatamara: 'Co noyahuē' nipisopitanta', Yosēriso noya ni'nin. Inapitanta yonquiaton noya cancantērin,' tēnama'. Napoatoma canpitaso', noyasáchin ninahuēso co natēramacohuē'," tēnin.

3 ¹Yosē ya'lipi nanitapaton sha'huitaantarinquēma': "Ni'co'. Co hua'quiya quēranhuē', comisionēhuē a'pararahuē. Inaso', pēnēnatēnquēma cancanēma anoyatarinquēma'. Noya ninarēso pochin nicasēma', Sinioro o'macaso marē' napoarín. Ina Sinioro hua'qui ninarápiramahuē', a'nanaya chinotēramacoso pēiquē ya'conarin. Canpitaro'co anoyatērahuēso anitotiinquēmaso marē' a'parahuēso', nani o'macaso naniriarín. Ina canpitaso', na'con nohuantērama ni'camaso'. ²Ina o'mahuachinsó napoaponahuē', jco insoari tēranta', chinitacaso nani-taponhuē'! jNaporoso', ya'lipinquēma tēhuēramaso anitotarinquēma'! Hua'na pēnquē asoquirahuatona', nē'huētērinso inquitopi. Inapochachin canpitanta', co noyahuē' ninamaso inquitarinquēma'. Shapon nē'huē inquitērinso pochin oshanēma inquitarinquēma'. ³Huēnsēaton corto hua'ano'sa tapararín. Oro,

prata, inapita pēnquē asoquipiso pochin co noyahuē' nipisopita inquitarin. Naporo huarē' Nihui quēran pipipisopitaso', no'tēn chachin ca marē' ma'sha quēpiso', a'notaponaco. ⁴Naporo' Cota huēntonquē, Quirosarinquē, inaquēpita ya'huēpisopitaso', iráca pochachin noya nininsó a'notaponaco. Ina marē' caso Sinioroco, noya cancantarahuē," itērinquēma'. ⁵Naquēranchin Sinioro nontatēnquēma': "Caso Sinioroco, ya'lipi nanitapato sha'huitaantarinquēma': 'Naporo' o'mahuato, coisē pochin nisarahuē. Noya nipatama', noya acoaranquēma'. Co noyahuē' cancantatona pēnotohuachinaso', ana'intarahuē. Nitēhuananpitoahuachina', Yoscoarē' taponahuē nonpin-pachina', patrono'sa piyapinēnapita co no'tēquēn pahuērēhuachinahuē', quēyoronos'a, sa'ahuaro'sa, inapita co nitocatahuahuachinahuē', nisharo'sa aparisitoahuachina', co tē'huatohuachinacohuē', inapitanta ana'intarahuē,' tēnahuē," itērinquēma'.

Diesmo co acoatonaraihuē', ihuatatē pochin nipiso'

⁶Naquēranchin Sinioro israiro'sanquēma nontatēnquēma': "Caso Sinioroco ni'to, co nishatērahuē'. Napoaton canpitaso Cacopo quēran pipíramasopita, co ata'huantēranquēmahuē'. ⁷Shimashonēmapita a'porinacoso pochachin canpitanta', nanamēhuē a'porama'. Ina anitotopíranquēmahuē', co yanatēramacohuē'. Caso Sinioroco ya'lipi nanitapato, sha'huitaranquēma': 'Naquēranchin natēantaco. Inapohuatama', carimanta catahuuantaranquēma', itēranquēma'. Napotohuatēnquēmara: '¿Ma'ta onpoatoí natēanta'inquēn?' toconama'. ⁸Naporama ni'ton, carimanta ayonqui'inquēma': 'jCaso

Yosëco ni'to, co onporonta ihuamaco ya'huërinhuë! ¡Canpitaso napoapona-huë!, ihuaramaco! Napoapomarahuë!, '¿ma'ta onpoatoi ihuarainquënso?'" itaantaramaco. 'Diesmoro'sa co quëta-tomacohuë!, ihuaramaco. Ma'pitaso quëtamacoso nininsonta!, co quëtato-macohuë! naporama!.⁹Tëhuëinchachin ya'ipi isairro'sanquëma napotëramaco ni'ton, co noyahuë! ni'nänquëma!. Napoaton ama huachi noya ya'huëcamas marëhuë!, sha'huitaranquëma!.

Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato, sha'huitaanta'inquëma!: ¹⁰Nani ma'sha ya'huëtërinquëma quëran diesmo ocoirahuatoma!, chinotëramacoso pëiquë quëco!. Inaquë ma'sha tapatërinacosopita ya'huërin ni'ton, quëco!. Inapohuatama!, corto hua'ano'sa!, Nihuiro'sa!, inapita cosharo ya'huëtapi. Inta inapoatoma tënirico. Napohuatama!, noya noya catahuararanquëma!. Pi'iro'të huintananënpita i'soatahuato, notohuaro! ma'sha noya nininsopita a'patimatë pochin nitaranquëma!. ¹¹Sha'tohuatamara, nisha nisha nipisopitari sha'tëramasopita tapirin. Oparonë-manta!, napotërin. Napotëranquëmaso chachin nipatama!, co huachi inapita apiponquëmahuë!. ¹²Pa'pi noyápiachin ya'huarama ni'ton, yai'pi nacionquë ya'huëpisopita, pa'yatatënëma!: "¡Ma noyacha inapitaso ya'huëpi paya!" tëcapona!.' Ca Sinioroco ya'ipi nanitapato, napotaranquëma!," itërinquëma!.

Sinioro co noyahuë! yonquirapipiso!

¹³Naquëranchin Siniorori piyapinënpita nontaton: "Canpitaso isairro'sanquëma!, co noyahuë! yonquirapitomaco pinoramaco. Napoapomarahuë!, '¿ma'ta itatëinquën pinorainquënso?'" itëramaco. ¹⁴Naporama!: 'Topinan quëran Yosë

imarai. Noya natëpiraihuë!, co manta canaraihuë!. Co noyahuë! ninëhuaso a'pocas marë! Yosë chinotohuatëhuara, sëtöhuachinara a'mopiso a'morëhua!. Ina pochin a'motëhua canpoanta!, Yosë chinotopirëhuahuë!, topinan quëran napoarëhua!. ¹⁵Nocantono'saso!, co Yosë imaponaraihuë!, noya noya ya'huëpi. Co noyahuë! nipisopitanta!, noya noyato-pi. Inapitaso Yosë tënipirinhahuë!, co manta onpotërinhuë!,' ta'toma!, co noyahuë! yonquirapiramaco," itërin.

Ana'intacaso tahuëri naniarinso!

¹⁶Sinioro noya nicatona natëpisopitaso!, Sinioro naporinso natanpi. Ina natanatona!, niachinicancanacaiso marë! noya ninontopi. Napopiso Sinioronta noya natanaton, nininäna a'na quiricaquë aninshitërin: "Isopitaso!, pa'yatërinaco. Naporahuatona!, noya nicatonaco natërinaco. Ina marë!, co onporonta! naniantacaso ya'huërinhuë!," tënin aninshitaton.

¹⁷Inapita yonquiaton Sinioro tapon: "Inapitaso noya yonquirinaco ni'ton, noya nicato piyapinëhuëpita pochachin niantarahuë. Ana'inta'huaso tahuëri nanihuachin, inapitaso noya noya nicato, nicha'ësarahuë. Hui'nini noya natëhuachin, pa'pini nosororinso pochachin inapitanta!, nosoroarahuë. ¹⁸Noya nipi-sopitaso!, noya nicato nicha'ësarahuë. Co noyahuë! nipisopitaso!, no'tëquën ana'intarahuë. Ina nicatoma canpitaso!: 'Yosëso!, co napopináchin piyapinpoa ni'ninpoahuë!. Ina chinotohuatëhua!, noya acoarinpoa!. Co'so! chinotohuatëhuahuë!, no'tëquën ana'intarinpoa!, tosarama huachi," tënin.

4 ¹Naquëranchin Sinioro sha'huitaantaripoa!: "Caso Sinioroco ya'ipi nanitapato

sha'huitaranquëma': 'Ni'co'. Co hua'-
 quiya quëranhuë', ana'inta'huaso tahuëri
 naniarin. Ina tahuëri nanihuachin,
 ornoquë pën huënaratërinso pochin
 nisarin. Nocantopisopita, co noyahuë'
 nipisopita, ya'ipi inapita ana'intarahüë.
 Panca pënquë shinpitë a'naroáchin
 huëyarinso pochin co noyahuë' nipiso-
 pita ana'intarahüë. ²Noya nicatomaco
 natëramacosopitaso nipirinhuë', noya
 coisë pochin ninahuëso', ni'sarama'.
 Pi'i a'pinpachina a'ninquëchin ma'sha
 quënanëso pochin ni'sarama'. Naporo'
 canpitaso nicha'ësaranguëma ni'ton,
 capa cancantarama'. Ohuaca'huaro'sa
 oncorapipi quëran i'sohuatohuachinara,
 niirë'nachin ta'apiso pochin cancanta-
 rama'. ³Ana'inta'huaso tahuëri nanihua-
 chin, canpitaso piyapinëhuëpitanquëma
 nicatoma', co noyahuë' nipisopita
 minsëarama'. Nonëna huiquitërinso
 yanonën, to'pi to'pitapoma', itëran-
 quëma' tënin.

Tiquiapon pochin pënëninso'

⁴Tiquiapon pochin Sinioroso' pënë-
 tatón: "Piyapinëhuë Moisésë itopiso',
 Sinai motopiquë pënëntërahuëso'
 aninshitërahuë. Ama ina naniantato-
 marahuë', yonquiráco. Inaquë nana-
 mëhuë, camaitërahuësopita, inapita
 israiro'sanquëma natëcamaso marë'
 quëtëranquëma'.

⁵Ni'co'. Ana'inta'huaso tahuëri nani-
 huachin, pa'pi huëhuëpiro nisarin.
 Co'huara ina tahuëri naniátërasohuë',
 Iniasë pënëntona'pi a'pataranquëma'.
⁶Ina pënëntohuachin hui'nahuano'-
 saso', hui'ninapitarë' noya ninicatona
 ya'huëantapona'. Sanapi'santa hua'-
 huinapitarë' inapoapona'. Hua'hua-
 ro'santa pa'pina', a'shina', inapitarë'
 napoapona'. Co ina pochin ninicatona
 ya'huëantahuachinahuë', o'marahuato
 ya'huëramaso no'pa' ana'intarahüë.
 Inapotato ata'huantomiatarahuë' tënin.